

JAARSTUKKEN

2019

0. Immateriële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2019.

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2019	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2019
0. Bijdragen aan activa in eigendom van derden	15.877	0	0	-579	15.298

De specificatie van de bijdragen aan activa in eigendom van derden is hieronder weergegeven:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2019
Nieuwbouw Pantarijn en uitbreiding	15.199
Investeringsbijdrage kleedkamers sportpark De Zoom	99

De afschrijvingstermijn van de bijdrage aan Pantarijn is in 2019 in overeenstemming gebracht met BBV. De Pantarijn heeft op verzoek van de gemeente de afschrijvingstermijn aangepast conform die van de gemeente

1. Materiële vaste activa

De specificatie van de post materiële vaste activa naar soort activa is hieronder weergegeven.

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2019	2018
1a. Overige investeringen met economisch nut	42.545	47.872
1b. Overige investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	12.207	12.626
1c. Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	13.132	13.485
Totaal	67.884	73.983

1a. Overige investeringen met een economisch nut

De overige investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2019	2018
Gronden en terreinen	4.655	4.925
Woonruimten	1	185
Bedrijfsgebouwen	28.146	31.839
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	5.150	5.398
Vervoersmiddelen	416	453

Machines, apparaten en installaties	3.104	3.833
Overige materiële vaste activa	1.071	1.239
Totaal	42.545	47.872

De gronden en terreinen betreffen diverse stukken grond, met name met betrekking tot sport, gemeentelijke organisatie en onderwijs. De bedrijfsgebouwen betreffen investeringen in diverse gemeentelijke panden, waaronder huisvesting organisatie, sport, cultuur/welzijn en onderwijs.

De grond-, weg- en waterbouwkundige werken betreffen onder andere investeringen in haven en sport.

De vervoersmiddelen betreffen voor het grootste gedeelte investeringen in het Lexkesveer. De machines, apparaten en installaties bestaan hoofdzakelijk uit investeringen in automatisering en apparatuur, technische installaties van het zwembad en begraafplaats en parkeerautomaten. Bij investeringen materiële vaste activa wordt ter dekking van de toekomstige kapitaallasten een claim gelegd op de reserve dekking kapitaallasten investeringen en hiervoor is op 31 december 2019 een bedrag van € 8 miljoen beschikbaar.

Van de gronden en terreinen is voor € 510.836 in erfpacht uitgegeven.

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer:

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2019	Investeren	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Afwaarderingen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2019
Gronden en terreinen	4.925	0	-265	-5	0	0	4.655
Woonruimten	185	0	-176	-8	0	0	1
Bedrijfsgebouwen	31.839	445	-1.370	-1.589	-330	-849	28.146
Grond-, weg-, waterb. werken	5.398	56	0	-304	0	0	5.150
Vervoersmiddelen	454	47	0	-83	0	0	416
Machines, apparaten en installaties	3.832	225	0	-643	0	-310	3.104
Overige materiële vaste activa	1.239	22	0	-163	0	-27	1.071
Totaal	47.872	795	-1.811	-2.795	-330	-1.186	42.545

De belangrijkste in het boekjaar gedane (des)investeringen staan naar soort activa in onderstaand overzicht vermeld. Hierbij is per saldo een grensbedrag van € 100.000 aangehouden en derhalve worden alleen de investeringen, die genoemd bedrag overschrijden, genoemd.

Bedrijfsgebouwen (x €1.000)	Investering	Desinvestering
-----------------------------	-------------	----------------

Verkoop Olympiaplein 1 (Stadskantoor)	-	-736
Herstel dak Sporthal de Aanloop	120	-

De overige desinvesteringen in Bedrijfsgebouwen, Woonruimten en Gronden en terreinen betreft de panden waarvan in de begroting 2020 besloten is om deze panden in de toekomst te gaan verkopen. Op basis van de notitie BBV MVA Hoofdstuk 4.3 dienen deze panden overgebracht te worden naar de balanspost Voorraden (Handelsgoederen). Zie voor meer informatie de toelichting bij onderdeel 3b. Gereed product en handelsgoederen.

De afwaardering ad € 330.000 betreft de Sporthal Olympiahall. De sloopwerkzaamheden zijn in 2019 gestart.

1b. Overige investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

In de onderstaande tabel is het verloop van de boekwaarde opgenomen van de overige investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2019	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2019
Grond-, weg-, waterb. werken	12.626	108	-	-527	-	-	12.207

1c. Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.

Het verloop van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut is als volgt:

Investerings met maatschappelijk nut voor 2017

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2019	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2019
Grond-, weg-, waterb. werken	11.648	-	-	-809	-	-	10.837

Investerings met maatschappelijk nut vanaf 2017

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2019	Investe- ringen	Desinveste- ringen	Afschrij- vingen	Afwaar- deringen	Bijdragen derden	Boekwaarde 31-12-2019
Grond-, weg-, waterb. werken	1.837	1.129	-	-227	-	-444	2.295

De belangrijkste in het boekjaar gedane investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld.

Hierbij is een grensbedrag van circa € 100.000 aangehouden en derhalve worden alleen de investeringen genoemd die per saldo dit bedrag overschrijden.

Grond- weg-, en waterbouwkundige werken (x €1.000)	Investering	Desinvestering
Groenbeleid pilot Tarthorst 2016	190	-

2017 Fietsoversteek Kortenoord	325	-
2018-2022 Mobiliteitsconvenant	107	-
KN-2016 Voorber. Fietsroute Haarweg-Tarthorst	108	-

2. Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende 2019 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2019	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening	Balanswaarde 31-12-2019
2a. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	1.054	0	-91	0	963	0	963
2c. Overige langlopende leningen	4.011	1.390	0	-56	5.345	90	5.255
Totaal	5.065	1.300	0	-147	6.308	90	6.218

2a. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

De belangrijkste deelnemingen zijn:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2019
Aandelen Afvalcombinatie	847
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	114

2b. Overige langlopende leningen

De overige langlopende leningen hebben betrekking op: een hypothecaire leningen aan ambtenaren, de regeling inzake fietsenplan, een lening aan de Openbare Bibliotheek, een in 2015 verstrekte lening aan 't Venster en een lening aan de SVN. Gemeente Wageningen is deelnemer in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland. Hiertoe heeft de gemeente een eigen fonds binnen SVN geopend waaruit leningen worden verstrekt die bijdragen aan de kwaliteitsverbetering van de fysieke woon- en leefomgeving. Vanaf 2018 worden er hier binnen ook leningen verstrekt in het kader van de Stimuleringslening Duurzaamheid Woningen. Over het bij SVN uitgezette geld wordt door de gemeente een beperkte rente ontvangen, waarvan de beheerskosten van SVN worden betaald. Het resterende saldo, over 2019 € 14.860, wordt jaarlijks toegevoegd aan de uitgezette gelden. Nieuw binnen de overige langlopende leningen zijn de leningen die vanaf 2018 verstrekt worden in het kader van het Energiefonds. In 2019 is er voor in totaal € 106.140,- aan leningen verstrekt in het kader van het Energiefonds. In 2019 is de lening met de KV Wageningen voor aanpassingen aan de nieuwe sporthal 'Het Binnenveld' geëffectueerd ad € 1.192.500.

3. Voorraden

De specificatie van de post voorraden is hieronder weergegeven:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2019	2018
------------------------------	------	------

3a. Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.571	4.068
Af: voorziening verliesgevende grondexploitaties / lagere marktwaarde	-796	-3.436
Subtotaal onderhanden werk (b)	775	632
Gereed product en handelsgoederen	1.043	3
Subtotaal gereed product (d)	1.043	3
Totaal generaal voorraden (a+b+c+d)	1.818	635

In de grondexploitaties zijn dezelfde rekenparameters gehanteerd als een jaar eerder. De rekenrente is bepaald op 2,77%. Tevens is rekening gehouden met 2% kostenstijging en 0% opbrengstenstijging. De disconteringsvoet bedraagt 2,0% conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

3a. Bouwgronden in exploitatie

Van de bouwgronden in exploitatie (onderhanden werk) kan het volgende overzicht worden weergegeven:

Conform de BBV stelselregel maken we een onderscheid tussen de actieve en faciliterende Onderhanden werk locaties:

	Boek- waarde 01-01- 2019	Overhev. vanuit NIEGG	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Winst- uitname	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening verlies- latend complex	Balans- waarde 31-12- 2019
Actief								
Lawickse Allee	2.553	0	89	0	-2.642	0	0	0
DMP-terrein	53	0	71	-1.144	864	-155	0	-155
Costerweg	764	0	154	0	0	918	0	918
Buurtseweg/ Ireneschool	684	0	103	-4	0	783	-796	-13
Subtotaal	4.054	0	417	-1.002	-1.778	1.546	-796	750
Faciliterend								

Costerweg	14	0	11	0	0	25	0	25
Subtotaal	14	0	11	0	0	25	0	25
Totaal	4.068	0	428	-1.002	-1.778	1.571	-796	775

	Balans- waarde 31-12-2019	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (contante waarde)
Actief					
Lawickse Allee	0	0	0	0	0
DMP-terrein	-155	174	-239	-1.221	-1.147
Costerweg	918	47	-1.068	37	-17
Buurtseweg/Ireneschool	-13	157	-162	754	769
Subtotaal	750	378	-1.469	-430	-395
Faciliterend					
Costerweg	25	53	-33	22	-1
Subtotaal	25	53	-33	22	-1
Totaal	775	431	-1.502	-408	-396

Legenda: + betekent verlies en -/- betekent winst

De voorziening voor verlieslatende complexen is bepaald aan de hand van de contante waarde van het betreffende complex.

De gecumuleerde eindwaarde van de bouwgronden in exploitatie bedraagt € 411.000.

3a. Gereed product en handelsgoederen

Bij de vastgestelde Programmabegroting 2020-2023 is in programma 8. Wonen (zie bladzijde 89) besloten om een aantal gemeentelijke panden c.q. locaties af te stoten. Het gaat om panden die niet langer noodzakelijk zijn voor de beleidsdoelen. Het gaat om de woonhuizen Nude 25 en Nude 27, de theekoepel aan de Niemeijerstraat 21a, het stadskantoor, Olympiaplein 1 en Ireneschool aan de Rooseveltweg.

In het kader van de ombuigingen is in de Programmabegroting 2020-2023 onder programma 8. Wonen een overzicht opgenomen van de te verkopen vastgoed: Haarweg 14, Dudoklaan 6, Piet Bakkerstraat 5-7, Generaal Foulkesweg 110, Hyacintenstraat 18, Marijkeweg 31. Churchillweg 1, Wilhelminaweg 1, Wilhelminaweg 3, Wilhelminaweg 3a, Stationsstraat 86, Stationsstraat 88 en Nolenstraat 3.

Op basis van de notitie BBV MVA Hoofdstuk 4.3 dienen deze panden overgebracht te worden van de balanspost Materiële vaste activa naar Voorraden (Handelsgoederen).

De specificatie van deze panden is als volgt:

Boekwaarde ultimo	Boekwaarde 31-12-2019
Nude 25	1
Nude 27	1
Niemeijerstraat 21a	43
Haarweg 14	441
Dudoklaan 6	83
Piet Bakkerstraat 5-7	-
Gen. Foulkesweg 110	-
Hyacintenstraat 18,	-
Marijkeweg 31	-
Churchillweg 1	31
Wilhelminaweg 1/ Gen. Foulkesweg 42a	285
Wilhelminaweg 3	-
Wilhelminaweg 3a	38
Stationsstraat 82-84	-
Stationsstraat 86	-
Stationsstraat 88	-
Nolenstraat 3	14
Rooseveltweg 350 (Ireneschool)	107
Totaal	1.044

4. Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2019	2018
4a. Vorderingen op openbare lichamen	4.247	4.897
4b. Rekening-courant verhouding met het Rijk	2.149	0

4c. Overige vorderingen	3.946	3.237
Totaal	10.342	8.134

4a. Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen bestaan hoofdzakelijk uit vorderingen op de belastingdienst. Dit betreft voor een groot deel compensabele BTW. Die wordt jaarlijks per 1 juli ontvangen. Voor 2019 komt een bedrag van ruim € 4,2 miljoen voor compensatie in aanmerking tegenover € 4,5 miljoen over 2018.

4b. Rekening-courant verhouding met het Rijk

Met het invoeren van Schatkistbankieren is de gemeente verplicht overtollige liquide middelen aan te houden bij het Rijk. In het BBV zijn regels opgenomen over het rapporteren over (het gebruik van) het drempelbedrag in de jaarrekening.

In onderstaande tabel is het drempelbedrag en het gebruik daarvan per kwartaal opgenomen (bedragen x € 1.000).

(x €1.000)	Verslagjaar			
Drempelbedrag	734			
	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	263	372	330	357
Ruimte onder het drempelbedrag	472	362	404	377
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag	Verslagjaar			
Begrotingstotaal verslagjaar	97.898			
Deel van het begrotingstotaal =<€ 500 miljoen	97.898			
Deel van het begrotingstotaal >€ 500 miljoen	-			
Drempelbedrag	734			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	23.365	33.893	30.347	32.850

Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	263	372	330	357

4c. Overige vorderingen

De overige vorderingen kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2019	2018
Vorderingen belastingdebiteuren	1.301	1.263
Vorderingen debiteuren sociale zaken (inclusief borgstellingen)	2.106	2.092
Overige vorderingen	1.844	1.332
Subtotaal vorderingen nominaal	5.251	4.687
Af: voorziening voor dubieuze debiteuren sociale zaken	-870	-842
Af: voorziening voor overige dubieuze debiteuren	-434	-608
Subtotaal voorzieningen voor oninbaarheid	-1.304	-1.450
Totaal	3.947	3.237

Vorderingen belastingdebiteuren

Hieronder zijn diverse vorderingen uit hoofde van gemeentelijke belastingen opgenomen.

Vorderingen debiteuren sociale zaken

Dit betreft diverse vorderingen uit hoofde van WWB-regelingen, IOAW, IOAZ en BBZ.

Overige vorderingen

Dit betreft alle overige vorderingen, waaronder die uit hoofde van gemeentelijke leges.

Voorziening voor dubieuze debiteuren sociale zaken

Jaarlijks wordt een inschatting gemaakt voor de inbaarheid van de debiteuren sociale zaken. Indien nodig wordt een voorziening voor mogelijke oninbaarheid getroffen.

Voorziening voor overige dubieuze debiteuren

Jaarlijks wordt een inschatting gemaakt voor de inbaarheid van de overige vorderingen. Indien nodig wordt een voorziening voor mogelijke oninbaarheid getroffen.

5. Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2019	2018
Banksaldi	530	453
Totaal	530	453

6. Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2019	2018
6a. De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- het Rijk	-	-
- overige Nederlandse overheidslichamen	-	38
6b. Overige nog te ontvangen bedragen	2.277	6.164
6c. Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	718	657
Totaal	2.995	6.859

6a. De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Overige Nederlandse overheidslichamen:

(x €1.000)		Saldo 1-1-2019	Toevoegingen	Ontvangsten	Saldo 31-12-2019
KennisAs Kennislandschap	Provincie Gelderland	25	0	25	0
POP3	Provincie Gelderland	13	0	13	0
Totaal		38	0	38	0

6b. Overige nog te ontvangen bedragen

De specificatie van de nog te verhalen bedragen is hieronder weergegeven:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2019	2018
------------------------------	------	------

Nog niet vervallen bedragen ter zake rente geldlening t/m 31-12	28	28
Werkvoorschot Stichting 4/5 mei	70	70
Nog te ontvangen toeristenbelasting	0	167
Nog te ontvangen algemene uitkering	0	3.830
Nog op te leggen belastingaanslagen (Afval, OZB, grafonderhoud en reclamebelasting)	64	152
Nog te ontvangen precario kabels en leidingen	1.514	1.506
Rijksvergoeding Bbz 2018	0	35
Loonkostensubsidie 2018	30	35
Lage inkomens voordeel WSW 2018	0	72
Detacheringsvergoeding WSW week 45 t/m 52	0	58
Verrekening kosten groepsdeta WSW 2018	0	35
Detacheringsopbrengst groen WSW 2018	0	82
Nog op te leggen nota's Havengeld 2018	0	37
Declaratie arrangementen Beschermd Wonen 2018	0	45
Verr groepsdetachering WSW Asito 2019	34	0
WSW Detacheringsopbrengst Groen 2019	76	0
Nog te ontvangen huur De Vlinder	131	0
Jaarlijks grafonderhoud 2019	50	0
Rijksvergoeding Bbz 2019	21	0
Nog te verhalen kosten inz sloop, asbestsanering Grebbedijk 6	51	0
Nog te ontvangen subsidie project Vertrouwen Werkt 2019	42	0
Loonkostensubsidie Nieuw beschut 2019	39	0
Lage InkomensVoordeel Wsw 2019	63	0
Compensatie transitievergoeding Jansen- de Haan	46	0
Overige(n) nog te verhalen posten	18	0
Totaal	2.277	6.164

Rente geldlening

De rentevervaldatum van enkele geldleningen ligt in de loop van een boekjaar. Om die reden ontstaat per balansdatum een vordering die in de loop van 2019 op het moment van de rentevervaldatum wordt ontvangen.

Werkvoorschot Stichting 4/5 mei

In het verleden is een voorschot verleend aan de Stichting 4/5 mei. Deze wordt jaarlijks verlengd en zal worden terugontvangen bij het beëindigen van de activiteiten.

Nog te ontvangen precario kabels en leidingen

Bij invoering van de precariobelasting op kabels en leidingen in een gemeente starten de maatschappijen en organisaties die worden aangeslagen vaak een juridische procedure hiertegen. We zijn ervan overtuigd dat we de precario rechtmatig kunnen opleggen, maar 100% zekerheid bestaat niet. Hiertoe is een risicobedrag opgenomen in Paragraaf 1.

6c. Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen

De vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen bedraagt in 2019 (€ 0,7 mln).

7. Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2019	2018
Algemene reserve	6.158	6.287
Bestemmingsreserves	32.265	27.945
Gerealiseerd resultaat 2018	-	3.602
Gerealiseerd resultaat 2019	457	-
Totaal	38.880	37.835

Het verloop van de reserves in 2019 wordt in onderstaand overzicht per rubriek weergegeven:

(x €1.000)	Boekwaarde 01-01-2019	Bestemming resultaat	Verminderingen	Verminderingen ivm afschrijving activa	Overige vermeerderingen	Boekwaarde 31-12-2019
Algemene reserve	6.287	-951	4.644	0	5.466	6.158
Bestemmingsreserve	27.945	4.554	8.608	589	8.963	32.265
Gerealiseerd resultaat 2018	3.602	-3.602	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat 2019	0	457	0	0	0	457
Totaal	37.835	457	13.252	589	14.429	38.880

Resultaat 2018

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2018 (met een positief saldo van afgerond € 3.602.000) is in de Raad van 1 juli 2019 besloten om een bedrag van afgerond € 692.000 aan restant budgetten over te hevelen naar het dienstjaar 2019. Tevens is besloten om € 3.862.000 te storten in de reserve Proeftuin aardgasvrije wijken Benedenbuurt. Het resterend nadelig saldo van € 951.000 is gedekt uit de onbestemde reserve.

Resultaat 2019

Het voordelig resultaat over het jaar 2019 bedraagt € 457.037.

Rentetoevoeging

Met ingang van 2019 is wordt er geen bespaarde rente meer gehanteerd en wordt er geen rente meer toegevoegd aan de reserves.

Van een aantal belangrijke reserves wordt onderstaand de aard en de reden weergegeven:

Kapitaal zonder bestemming en onbestemde reserve

Beide reserves behoren tot de categorie 'algemene reserves'. Kapitaal zonder bestemming is niet vrij besteedbaar, daar de rente in de begroting wordt ingezet als algemeen dekkingsmiddel. De onbestemde reserve dient als belangrijkste buffer in de financiële huishouding van de gemeente. Het weerstandsvermogen wordt in belangrijke mate door de onbestemde reserve bepaald.

Onderhoud haven

Betreft bestemmingsreserve en heeft tot doel te zorgen voor een gelijkmatige ontwikkeling van tarieven in de haven. Als gevolg hiervan vindt egalisatie van de exploitatieresultaten van de haven plaats en opvang van onrendabele investeringen.

Algemene reserve grondexploitatie

Betreft bestemmingsreserve en heeft tot doel te zorgen voor uitvoering van ruimtelijke plannen binnen de financiële kaders. Voor- en nadelen van grondexploitatie lopen via deze reserve.

Reserve bovenwijkse voorzieningen

Betreft bestemmingsreserve en heeft tot doel te zorgen voor de uitvoering van overstijgende investeringen in de infrastructuur van ruimtelijke plannen binnen de financiële kaders.

Reserve I-investeringen Automatisering en Reserve A-vervanging Automatisering

Deze reserves hebben respectievelijk tot doel de financiering van vernieuwingsprojecten met een zware ICT component en de vervanging van bestaande automatisering.

Reserve hoofdinfrastructuur wegen

Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kosten van (toekomstig) groot wegenonderhoud

Reserve revolving fund verduurzaming vastgoed

Doel van deze reserves is om een versnelling te geven aan de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed in relatie tot de ambitie om in 2030 klimaatneutraal te zijn. De reserve is gevoed met bedragen uit de definitief opgeheven reserves Egalisatiereserve Onderhoud en de Egalisatiereserve Vervangingsinvesteringen. Verder zal voeding plaatsvinden uit besparing van energiekosten als gevolg van de verduurzaming.

8. Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen wordt in onderstaand overzicht per rubriek weergegeven:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	Saldo 01-01-2019	Toevoegingen	Aanwending	Vrijval	Saldo 31-12-2018
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen, risico's	1.960	422	182	486	1.714
Door derden beklemde middelen met specifieke aanwendingsrichting	3.851	265	0	0	4.116
Totaal	5.811	687	182	486	5.830

Per voorziening wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Dit overzicht is als bijlage in de jaarrekening opgenomen. Van een aantal belangrijke voorzieningen wordt onderstaand de aard en de reden weergegeven:

Voorzieningen (voormalig) bestuurders en wachtgeld ambtenaren

Betreft voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's. Doel hiervan is de komende jaren de kosten van wachtgeldverplichtingen voormalige bestuurders en ambtenaren te kunnen voldoen. Tevens is de voorziening (voormalig) bestuurders bedoeld voor de niet verzekerde risico's ten aanzien pensioenaanspraken van (voormalig) wethouders, omdat de gemeente wettelijk eigen risicodragers is.

Mutaties 2019:

Voorziening (voormalig) bestuurders: Bij de jaarrekening 2019 is geconcludeerd dat, volgens de door de pensioenfondsen gehanteerde waarderingsgrondslagen, een toevoeging benodigd was van € 422.000

Voorziening wachtgeld ambtenaren: Ter dekking van de wachtgeldverplichtingen in 2019 is een bedrag van € 182.000 ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening onderhoud begraafplaats

Betreft een voorziening door derden beklemde middelen met een specifieke aanwending. Doel is het dekken van de kosten beheer van graven waarvan het grafonderhoud voor een reeks jaren is afgekocht.

Mutaties 2019:

In 2019 is € 18.000 ontvangen van rechthebbenden voor het afkoop van het grafonderhoud. Dit bedrag is in de voorziening gestort.

Voorziening Riolering

Naar aanleiding van de notitie Riolering van de commissie BBV is de bestemmingsreserve Riolering geclassificeerd als een voorziening conform artikel 44 lid 2, door derden beklemde middelen. Doel van de voorziening is een evenwicht te creëren in het verloop van de tarieven in relatie tot het te plegen (groot of levensduur verlengend) onderhoud.

Mutaties 2019:

Vanuit de exploitatie 2019 is een bedrag van € 247.000 gestort in deze voorziening.

Voorziening liquidatie Permar

In verband met de liquidatie van de GR Permar is een liquidatieplan opgesteld. Permar WS heeft voor de liquidatiekosten een voorziening in de jaarrekening 2016 opgenomen. Voor het aandeel van de gemeente Wageningen in de liquidatiekosten is daarom een voorziening liquidatie Permar getroffen.

Mutaties 2019:

Bij de jaarrekening 2019 is geconcludeerd dat een bedrag van € 486.000 kan vrijvallen.

Voorziening 't Venster

Op 14 maart 2017 is door de rechtbank Gelderland de Stichting Centrum voor Kunstzinnige Vorming 't Venster in staat van faillissement verklaard. Door deze uitspraak is het onzeker geworden of de gemeente de in 2015 verstrekte achtergestelde lening zal terug ontvangen. Daarnaast heeft de gemeente in het verleden zich ook garant gesteld voor een geldlening die aan 't Venster is verstrekt voor de bouw van een zaal. Door de onzekerheid of de gemeente deze bedragen terug ontvangt is een voorziening van € 208.000 ten laste van het resultaat van 2016 gevormd.

Aangezien bij de samenstelling van het jaarrekening 2019 het faillissement van 't Venster nog niet is afgewikkeld is de in 2016 opgenomen voorziening gehandhaafd in de jaarrekening 2019.

Conform de voorschriften BBV is een deel van de voorziening op de actief zijde van de balans in mindering gebracht op de geldlening.

Mutaties 2019:

In 2019 hebben er geen mutaties plaatsgevonden.

9. Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden en het verloop in 2019 is als volgt:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	Saldo 01-01-2019	Vermeerderingen	Aflossingen	Saldo 31-12-2019
Onderhandse leningen van:				
- Binnenlandse pensioenfondsen e.d.	-	-	-	-
- Binnenlandse banken e.d.	41.951	0	2.753	39.198
Waarborgsommen	45	1	-	46
Totaal	41.996	1	2.753	39.244

De totale rentelast van de onderhandse leningen voor het jaar 2019 bedraagt €1,8 mln. (2018 € 1,9 mln).

10. Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2019	2018
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden	-	-
10a. Overige kasgeldleningen	8.500	14.000
10b. Banksaldi	67	32
10c. Overige schulden	5.952	7.654
Totaal	14.519	21.686

10a. Overige kasgeldleningen

Dit betreft de bij de BNG aangetrokken kasgeldlening (€ 8,5 mln.).

10b. Banksaldi

Dit betreft de debetsaldi op drie bankrekeningen bij de BNG.

10c Overige schulden

De overige schulden betreffen onder andere de crediteuren (€ 1,9 mln), nog te betalen bedragen aan zorgaanbieders (€ 1,5 mln) en af te dragen sociale lasten en pensioenpremies over december (€ 1,9 mln).

11. Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Boekwaarde ultimo (x €1.000)	2019	2018
11a. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	4.869	3.019
11b. De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- Europese overheidslichamen	-	-
- het Rijk	585	10
- overige Nederlandse overheidslichamen	162	157
11c. Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	995	493
Totaal	6.611	3.679

11a. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume

Dit betreft onder andere de uitkeringen sociale zaken over december 2019, die worden altijd achteraf in het volgende jaar betaald (€ 2 mln), nog uit te keren Bonus Welsaam 2019 (0,4 mln.) en terug te betalen Algemene Uitkering 2016-2019 (0,8 mln.)

Tevens zijn de kostenverhaalallocaties hierin opgenomen. De kostenverhaalallocaties grondexploitatie zijn projecten die geïnitieerd zijn door derden, waarbij de gemeente enkel kaders stelt en de partijen faciliteert bij de ontwikkeling. De gemeente bezit in deze locaties dus geen gronden maar verhaalt de gemaakte kosten op de partijen middels zogenaamde anterieure contracten. Van de kostenverhaalallocaties kunnen de volgende overzichten worden weergegeven:

Bedragen x1000	Boekwaarde 01-01-19	Vermeerderingen	Verminderingen	(voorl.) resultaat	Boekwaarde 31-12-19	Cum. voorz lagere marktwrde	Balans-waarde 31-12-19
Totaal diverse projecten	137	747	-454	-507	-78	-496	-574

De kostenverhaalallocaties zijn geactualiseerd. Daaruit is gebleken dat voor diverse locaties gezamenlijk een bedrag op eindwaarde van circa € 496.000 (was vorig jaar € 843.000) niet terugverdiend zal worden.

Project 'Future Centre' is afgesloten, waarbij het verlies van € 481.000 is genomen en het overige nadelige resultaat van € 134.000 is t.l.v. de reserve grondexploitatie geboekt.

De boekwaarde KVL 31-12-2019 ingedeeld naar betreffende BBV categorieën:

€ 256.644	Nog te verrekenen posten: kosten die nog niet zijn gezeurd, én waarvoor het onzeker is of deze middels een contract of exploitatieplan kunnen worden verhaald
€ -334.625	Verhaalbare kosten: kosten die gezeurd zijn middels een contract.
€ -77.981	Totaal

€ 950.223	Vooruit ontvangen bedragen KVL
€ 872.243	Geactiveerde kosten (nog te verhalen)
€ -77.980	Totaal

11b. De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren

De in de balans opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, kunnen als volgt gespecificeerd worden:

De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Het Rijk:

(x €1.000)		Saldo 01-01- 2019	Toevoe- gingen	Aan- wending	Saldo 31-12- 2019
Rijksbijdrage BBZ	Ministerie Soc. Zaken	10	10	10	10
Subsidie POP3	RVO	0	15	0	15
Subsidie Advies circulair inkopen trapliften	RVO	0	6	0	6
Specifieke uitkering SPUK	Ministerie VWS	0	647	93	554
Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 SiSa (OAB)	Ministerie OCW	0	404	404	0
Totaal		10	1.082	507	585

Overige Nederlandse overheidslichamen:

(x €1.000)		Saldo 01-01- 2019	Toevoe- gingen	Aan- wending	Saldo 31-12- 2019
Stimulering goedkope woningbouw	Provincie Gelderland	89	0	11	78
Pionierswijk v d Toekomst Wageningen	Provincie Gelderland	68	0	68	0
Subsidie VVE Nolenstraat	Provincie Gelderland	0	20	0	20
Subsidie procesbegeleiding pionierswijk De Nude	Provincie Gelderland	0	31	0	31
Subsidie 2019 impuls biodiversiteit	Provincie Gelderland	0	7	0	7

Subsidie procesbegeleiding aanleg warmtenetten	Provincie Gelderland	0	25	0	25
Totaal		157	83	79	162

11c. Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

Dit betreft de vooruitontvangen bijdrage OHBA regeling. Hiervoor ontving de gemeente in 2016 van het COA € 530.262 ten behoeven van huisvestingsvoorzieningen voor basisonderwijs aan asielzoekers. Het restant ad € 493.123 zal in de toekomst worden aangewend voor onder andere de huur van leslokalen. Tevens betreft dit de Schuldhulpdienstverlening.

12. Niet uit de balans blijkende verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële verplichtingen. Ingevolge het bepaalde in artikel 53 van het Besluit Begroting en Verantwoording dient in de toelichting op de balans inzicht te worden gegeven in de belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente is verbonden, voor zover die verplichtingen nog niet zijn opgenomen in een balanspost. Wat belangrijk is, staat ter beoordeling van de gemeente zelf.

Op dit moment beschikt de gemeente niet over een verplichtingenadministratie. In zijn algemeenheid kan wel gezegd worden dat de grootste en belangrijkste posten reeds in de balans zijn opgenomen, hetzij als voorzieningen, reserves, claims op reserves of onder de kortlopende schulden. Hieronder volgt een beknopte toelichting op een aantal belangrijke niet uit de balans blijkende verplichtingen.

- De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende financiële verplichtingen. De volgende inkoopverplichtingen hebben betrekking op de periode na ultimo 2019. Hierbij zijn alleen de verplichtingen opgenomen met een omvang groter dan de normbedragen voor Europese aanbestedingen. De (meerjarige) financiële inkoopverplichtingen bedragen circa € 12,7 miljoen. De subsidieverplichtingen bedragen circa € 0,3 miljoen.
- Voor diverse investeringsprojecten zijn contracten met aannemers afgesloten. Een toelichting op deze projecten is opgenomen in de toelichting van de vaste activa op de balans en/of de paragraaf grote projecten.
- Verder heeft de gemeente Wageningen diverse onderhoudscontracten, die vanwege aard (bestuurlijk/politiek niet relevant) en omvang niet afzonderlijk in deze paragraaf vermeld worden.
- Aan de passiefzijde van de balans wordt buiten de balanstelling het bedrag opgenomen waartoe aan natuurlijke rechtspersonen borgstellingen of garantiestellingen zijn verstrekt (artikel 50 BBV). Daarnaast is in paragraaf 7 een overzicht opgenomen van de verstrekte garanties en borgstellingen.

10d. Borgstellingen

De borgstellingen betreffen bij de Stadsbank Arnhem afgegeven borgstellingen van de afdeling Sociale Zaken voor cliënten die van de Stadsbank geldleningen hebben ontvangen.

10f. Overig

Onder de overige schulden zijn opgenomen de aangetrokken kasgeldlening (€ 8,5 mln.) en de loonheffing WSW over december € 0,5 miljoen.

11d. Kostenverhaalallocaties grondexploitatie

De kostenverhaalallocaties grondexploitatie zijn projecten die geïnitieerd zijn door derden, waarbij de gemeente enkel kaders stelt en de partijen faciliteert bij de ontwikkeling. De gemeente bezit in deze locaties dus geen gronden maar verhaalt de gemaakte kosten op de partijen middels

zogenaamde anterieure contracten. Van de kostenverhaalallocaties kunnen de volgende overzichten worden weergegeven:

Bedragen x1000	Boekwaarde 01-01-19	Vermeer- deringen	Verminder- ingen	(voorl.) resultaat	Boekwaarde 31-12-19	Cum. voorz lagere marktwrde	Balans- waarde 31-12-19
Totaal diverse projecten	137	747	-454	-507	-78	-496	-574

De kostenverhaalallocaties zijn geactualiseerd. Daaruit is gebleken dat voor diverse locaties gezamenlijk een bedrag op eindwaarde van circa € 496.000 (was vorig jaar € 843.000) niet terugverdiend zal worden.

Project 'Future Centre' is afgesloten, waarbij het verlies van € 481.000 is genomen en het overige nadelige resultaat van € 134.000 is t.l.v. de reserve grondexploitatie geboekt.